

Ivacs Ágnes

Alámerülés – önmagunkba

Beszélgetés Ágnessel és Árvai Györggyel

Ágens és a Természetes Vészek Kollektíva:
IPSUM – önmagadat – Codex VI:

A mennydörgés, tökéletes elme

MU Színház, Budapest
2008. április 22–23.

☛ **Ivacs Ágnes:** Az elmúlt több mint húsz évben a Trafóban, a MU Színházban, a Szkénében és a Petőfi Csarnokban láthattuk a Természetes Vészek Kollektíva előadásait. Meglehetősen komoly, mondhatni gyilkos témákat dolgoznak fel a darabjaik, így a 62 NAP – halál-útinapló is, hogy csak egy példát említsünk...

☛ **Árvai György:** A témák választanak engem – egyébként a csoportnak az utóbbi hat évben egyetlen állandó tagja van: jómagam. Az idei évtől ez egy kisebb, multifunkcionális társulattá bővült. De visszatérve a témaválasztáshoz, én arra megyek, ahol olyan réseket látok, amikben képes vagyok elmerülni, és azokat úgy artikulálni, hogy az esetleg mások számára is érdekes legyen. Csak nagyon egyszerű dolgokkal tudok foglalkozni: a halállal és a születéssel.

☛ **Az eredeti szakmád, a látvány- és díszlettervezés is a színházhoz kapcsolódik, de miért fogtál bele magába a színházcsinálásba? Ráadásul erősen kötődsz a filmhez is...**

☛ **Árvai:** Olyannyira, hogy a Képzőművészeti Főiskolára azért nem vettek fel, mert százszázalékosan a film iránt voltam elkötelezve. Mivel kiderült, hogy a színház, illetve az, amit Magyarországon annak hívnak, egyáltalán nem érdekel, és miután a vizsgabizottság úgy gondolta, hogy ez a szakma egyben művészet is, a filmkészítés pedig „csak” ipar, gyakorlatilag „áruhában” kellett felvételeznem. De amikor felvettek és elkezdtem a színháztörténetet megismerni, drámákat olvasni, találtam olyan formai problémákat, kihívásokat, amik aztán elkezdtek izgatni. És itt vissza is csatlakozhatunk a filmhez. Magyarországon nagyon belterjes a színházi gondolkodás, ízlés, amikor viszont filmes példákkal élünk, egy pillanat alatt az egész világot be tudjuk emelni a tudatunkból, olyan

nevek kerülnek szóba, akik kapcsán bármilyen kultúremberrel a világ bármelyik pontján el lehet beszélgetni. A színház viszont levédi magát: alig-alig tud átjönni a határon a korszerű színházi gondolkodás – s ez tudatos védekező reflex, nem csak pénz kérdése –, míg ha valaki filmet csinál, akkor az egész világ filmtermésével szemben meg kell vívnia a csatát. A színház esetében legfeljebb a IX. kerülettel, Budával vagy a fővárossal. Egyáltalán nem nevezhető tipikusnak az a törekvés, amit régen a Petőfi Csarnok, most pedig a Trafó visz, amelynek eredményeképpen naprakész, a világon máshol is aktuális előadásokat lehet látni.

☛ **A Kúros versekről és kortárs operáiról ismert Ágnessel együtt készítettétek az IPSUMot, ami számomra azért furcsa, mert nehéz elképzelni, hogyan fér meg egy „konyhá”-ban két ilyen markáns és egymástól ennyire eltérő alkotó? Hogy jutottatok arra, hogy együtt készítsétek darabot?**

☛ **Ágens:** Nem volt súrlódásmentes a közös munka, de aztán szépen egymáshoz simultunk. Árvai Gyuri keresett meg, de várnia kellett, mert életem talán legvadabb színházi időszakát éltem, és csak amikor ez lecsitult, akkor kezdtünk el intenzíven próbálni.

☛ **Milyen volt a közös munka? Volt kész koncepciótok, vagy a próbák folyamán alakult ki a darab?**

☛ **Ágens:** Én nagyon élveztem, számomra reveláció volt hármásban dolgozni – IMRE ZOLTÁN dramaturg volt a harmadik alkotótárs –, mert ilyen formában még soha nem „működtem együtt”. Nagyon jó volt egyik napról a másikra lépni előre, nem a kész víziót beteljesíteni.

☛ **Árvai:** Számomra a színházcsinálás elsősorban szellemi játék, s csak másodszorban partneri viszony. A „szellemi” azért érdekes, mert nem szeretek sokáig gondolkodni, álmodozni: amikor nagyjából megvan az irány, rögtön el is kezdem a munkát. Tudomásul kellett vennem Ágens elfoglaltságait, de nem szerettem volna lényeges döntéseket hozni nélküle. Nagyon fontos volt az, hogy ne egy lázálmot vagy víziót erőszakoljak rá, hanem minden egyes lépés kettőnk, illetve hármunk szent meggyőződésévé váljék. Ezért ez egy nagyon kalandos menet volt: folyamatosan jöttek, merültek fel az ötletek, de végül csak azok maradtak benne a darabban, amikkel mindhárman azonosulni tudtunk.

☛ **A darab alappondolata a Nag Hammadi Kódexekből származik és mindez egy főzőműsor keretében van ágyazva. Hogy jön össze a gnosztikus tudás és a populáris főzőműsor?**

☛ **Árvai:** Ez a kérdés fel sem merült. Éreztünk egy ritust, ami egy bizonyos térszituációra van komponálva, és ennek kerestük a szövegét. Nagyon fontos volt, hogy ne színházi effektusok történjenek meg, játszódjanak le, hanem a performanszhoz hasonló valódi helyzetek valódi anyagokkal. A szöveget a Current '93 zenekar Thunder Perfect Mind lemeze szolgáltatta. Megkerestem a magyar fordításokat,

Ágens és a Természetes Vészek Kollektíva

IPSUM – önmagadat – Codex VI: A mennydörgés, tökéletes elme,
Ágens, fotó: Mátyás Attila



aztán Ágens is belenyúlt a szövegbe. A tévéshopos effektus a próbák során alakult ki: sok minden elkészül a színpadon, amit aztán mint saját testünket kínálunk fel a nézőknek, tehát nem csupán egy előadást látnak, hanem egy olyan kreatív folyamatot, amelyből adott esetben hazavihetnek egy falatkát, egy tárgyasított verziót is. Ez fontos koncepcionális kérdés volt, de hogy végül ilyen formát öltött a darab, az több változat kipróbálásának az eredménye.

☉ **Ágens:** És igen fontos humorforrás is. Ételixír is készül a színpadon, amiből fogyasztok is, tehát kipróbálható – többen mondták, hogy eztán nem jönnek el hozzám vacsorára.

⊕ **A Nag Hammadi Kódexek olyan apokrif iratokat tartalmaznak, melyek kimaradtak a bibliai kánonból, ezért nincsenek is benne a köztudatban. Mit mondhatnak a felhasznált szövegek a közönségnek?**

☉ **Árvai:** Engem nagyon érdekel, hogy valóban az számít-e értéknek, amit annak kiáltanak ki, vagy kételkedhetünk az általunk nem ismert igazságok javára. Az-e a művészet, amit annak neveznek, vagy az, ami esetleg nyomtalan, legalábbis titkosabb, de ha véletlenül rábukkan az ember, megrendül? Az érdekelt, hogy csak egyfajta értékrend létezik-e vagy többféle. Nem biztos, hogy a nézők kiolvassák az előadásból ezt a kételkedést, de nekem nagyon fontos hajtóerő volt.

☉ **Ágens:** Megelégszel-e azzal, amit mindenhol kínálnak, vagy utánamész a dolgoknak, tovább kutatsz? Amikor 15-16 éves voltam – művész szerettem volna lenni: költő meg színész –, azt találtam ki, hogy olyan titkos művészetet fogok csinálni, amihez nagyon nehezen lehet hozzáférni: kódokat helyezek el a város különböző pontjain, s ezeket olvasva lehet majd eljutni az előadásra. És lám, majdnem ez történt.

⊕ **Nem volt kockázatos egy szöveges szerepre felkérni Ágenst?**

☉ **Árvai:** Nem, mert ez az egész egy év dialógusának az eredménye, és olyan utat kellett választanunk, ami sem nem az övé, sem nem az enyém. Sokkal kockázatosabb volt, hogy tud-e majd pitát sütni.

⊕ **A cím a Delphoi jósdá híres feliratára utal, hogy „Ismerd meg önmagadat”?**

☉ **Ágens:** Ha megismered önmagad, megismered az istenedet is. Én mindig bíztam benne, hogy a világ önmagamból indul, és oda kell, hogy visszatérjen. Hiszem, hogy amikor kinyílik valahová a belső – egy képzel világra, egy másik dimenzióra, egy olvasott műre vagy egy katartikus élményre –, kiteljesedik, ott történik valami: szerintem ez az istenhit.

⊕ **A darabban a totális – a gusztustalan – érzékiségen keresztül jelenik meg Isten, ahogy a húsokat csócsálad, vagy a nejlonzacskókat égeted...**

☉ **Ágens:** A világ is érzéki módon jut el hozzánk! A 21. század embere hajlamos lezárni ezeket a kapukat: nehogy bejőjön valami olyan információ, ami megbolygatja a nagy nehézségek által felépített szellemvárát. Abban a pillanatban, ha valami mélyebbre megy, az már probléma, mert ismeretlen területre téved. Amit mi csinálunk, az ismeretlen területeken való hajózás, önmagunkba való alámerülés.

⊕ **Ki az a nő a színpadon, aki pitát készít, a vízből merül fel és oda tér vissza, s miért pont a víz ez a közeg? Valamiféle istennő, Fekete Mária vagy Pistis Sophia, aki a fényből születik és tévedésből teremti meg az emberiséget?**

☉ **Árvai:** Csak az egyik közege a víz. Ez egy elég terhelt szimbólum, és úgy gondoltam, hogy a kéz megmosása, a víz ivása vagy az arc vízbe merítése, a levegő elfogyása olyan pontok lehetnek az előadásban, ami után újra kell gondolni a következő lépést. Nagyon fontos, hogy egy olyan laza szerkezet működteti a hatvanperces előadást, aminek a tételei első látásra nehezen kapcsolhatók egymáshoz. Persze ha egy kicsit elgondolkodik a néző, rögtön rájön, hogy nagyon is életszerű, hogy ilyen sok minden történik egy időintervallumon belül, de én fontosnak éreztem, hogy – szimbolikusan és fizikailag is – az újratisztulás fizikai minősége határozza meg azt a pillanatot, amelyből a szereplő tovább létezik a színpadon. Nagyon fontos volt, hogy tiszta pontról tudjon továbbindulni, és ehhez az kellett, hogy fizikálisan is belekényszerüljön egy ilyen helyzetbe. Egyébként sokan nem a nőt látták Ágensben, hanem egy ember történetét.

⊕ **Számomra sem a szexuson van a hangsúly, sokkal inkább az archetípuson: az anyán és a teremtőn.**

☉ **Ágens:** Az a fontos, hogy a tudás mennyire befogadható. Vajon képesek vagyunk-e felismerni dolgokat, és ha igen, be tudjuk-e fogadni és alkalmazni őket? Fel tudjuk-e ma fogni mondjuk az apokrif iratok értelmét, és képesek vagyunk-e felhasználni a bennük lévő információt? Én mindig csak olyasmit szerettem olvasni, amit utána már megszerzett ismeretként alkalmazhattam is. A saját tapasztalásomon keresztül kell megközelítenem a világot, mert egy elméleti rendszeren keresztül képtelen vagyok befogadni. A darab ugyanezeket a kérdéseket veti fel: képesek vagyunk-e beépíteni a tudást, az információt, ha ott van előttünk. Egyáltalán: felismerjük-e azt, amivel szemben állunk?

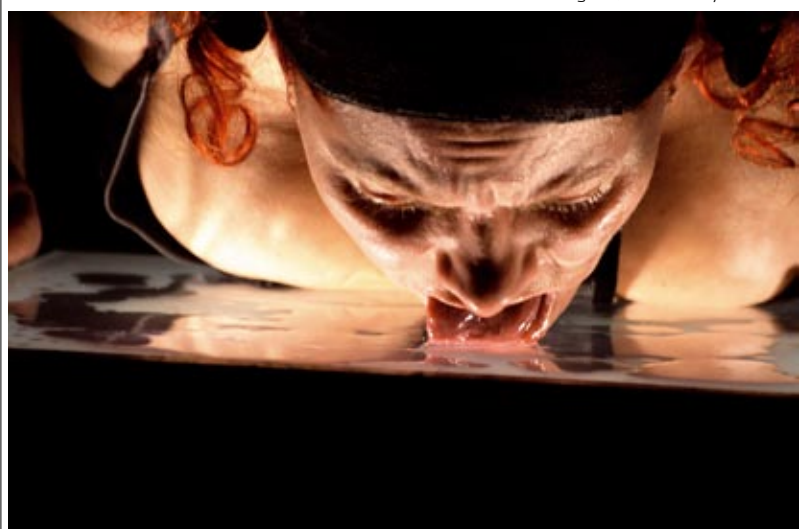
A próbafolyamat során sokszor kerültünk olyan lehetőségek küszöbére, ajtajába – amikor szinte már túltelt rajtunk az előadás –, hogy nem tudtuk, milyen kapukat is nyitottunk meg. Nem tudtuk, átmehetünk-e rajtuk anélkül, hogy sérülnénk? Nem nyúlunk-e bele valami olyasmibe, ami fölött nincs hatalmunk? Azt hiszem, ez a tudás kapuja.



Ágens és a Természetes Vészek Kollektíva
IPSUM – önmagadat – Codex VI: A mennydörgés, tökéletes elme,
Ágens, fotó: Mátyás Attila



Ágens és a Természetes Vészek Kollektíva
IPSUM – önmagadat – Codex VI: A mennydörgés, tökéletes elme, fotó: Mátyás Attila



Ágens és a Természetes Vészek Kollektíva
IPSUM – önmagadat – Codex VI: A mennydörgés, tökéletes elme,
Ágens, fotó: Mátyás Attila

Punk. No One is Innocent

Art – Style – Revolt
 ● KUNSTHALLE
 www.kunsthallesien.at
 BÉCS
 2008. május 16 – szeptember 7.

Thomas Hirschhorn

Das Auge / The Eye
Isa Rosenberger
 ● SECESSION
 www.secession.at
 BÉCS
 2008. július 5 – szeptember 7.

Erhardt Miklós

Temporary Settings
 ● SECESSION
 www.secession.at
 BÉCS
 2008. április 26 – szeptember 7.

Andreas Fogarasi

● MAK
 www.mak.at
 BÉCS
 2008. április 9 – szeptember 14.

Phantastischer Realismus

● UNTERES BELVEDERE
 www.belvedere.at
 BÉCS
 2008. május 14 – szeptember 14.

Richard Serra

● KUNSTHAUS BREGENZ
 www.kunsthau-bregenz.at
 BREGENZ
 2008. június 14 – szeptember 14.

Other than Yourself – An Investigation between Inner and Outer Space

● THYSSEN_BORNEMISZA ART CONTEMPORARY
 www.tba21.org
 BÉCS
 2008. február 7 – szeptember 21.

Rebecca Horn

Love – Hate
 ● RUPERTINUM – MUSEUM DER MODERNE SALZBURG
 www.museumdermoderne.at
 SALZBURG
 2008. június 21 – szeptember 21.

Josh Smith

● MUMOK (MUSEUM MODERNER KUNST STIFTUNG LUDWIG)
 www.mumok.at
 BÉCS
 2008. július 25 – szeptember 21.

Derek Jarman

Brutal Beauty
 ● KUNSTHALLE
 www.kunsthallesien.at
 BÉCS
 2008. június 28 – október 5.

Erhardt Miklós

FOOTNOTE TO BARE LIFE, 2008, Secession, Bécs, fotó: Eln Ferenc

**Bad Painting – good art**

● MUMOK (MUSEUM MODERNER KUNST STIFTUNG LUDWIG)
 www.mumok.at
 BÉCS
 2008. június 6 – október 12.

Les Grands Spectacles III. Sound of Art

● MUSEUM DER MODERNE MÖNCHSBERG
 www.museumdermoderne.at
 SALZBURG
 2008. július 17 – október 12.

Thyssen-Bornemisza Art Contemporary

Collection as Aleph
 ● KUNSTHAUS GRAZ
 www.kunsthau-graz.at
 www.museum-joanneum.steiermark.at
 GRAZ
 2008. március 6 – október 26.

Israeli and Palestinian Artists

Ovrlapping voices
 ● SAMMLUNG ESSL – KUNST DER GEGENWART
 www.sammlung-essl.at
 Klosterneuburg / Bécs
 2008. május 5 – október 26.

Die Kunst im Spiegel der Zeitenwende (Art at the Dawn of a New Era). Painting, Graphics, Sculpture and Photography around 1900

● RUPERTINUM – MUSEUM DER MODERNE SALZBURG
 www.museumdermoderne.at
 SALZBURG
 2008. június 7 – október 26.

Traces of light – Photography from the Collection

● LENTOS KUNSTMUSEUM LINZ
 www.lentos.at
 LINZ
 2008. április 18 – december 8.

Mehransichtigkeiten – Derain, Kupka, Magritte, Klee...

● MUMOK (MUSEUM MODERNER KUNST STIFTUNG LUDWIG)
 www.mumok.at
 BÉCS
 2008. június 6 – 2009. február 11.

SÜNDE / Süße Laster – Lässliche Moral in der bildenden Kunst

● RESIDENZGALERIE SALZBURG
 www.residenzgalerie.at
 SALZBURG
 2008. július 11 – 2009. február 11.

Belgium**DIE LUCKY BUSH a project of Imogen**

● MUHKA
 www.muha.be
 ANTWERPEN
 2008. május 23 – augusztus 17.

Beat Streuli

● LE MUSÉE DES ARTS CONTEMPORAINS
 www.mac-s.be
 SITE DU GRAND-HORNU
 2008. június 29 – október 29.

Csehorország**I am not afraid – The Market Photo Workshop, Johannesburg**

● LANGHANS GALERIE
 www.langhansgalerie.cz
 PRÁGA
 2008. június 10 – augusztus 17.

Few steps futher on Eva Kořátková, Jiří Kovanda Stains

● FUTURA
 www.futuraproject.cz
 PRÁGA
 2008. május 28 – augusztus 31.

Gottfried Hellwein

Angels Sleeping
 ● GALERIE RUDOLFINUM
 www.galerierudolfinum.cz
 PRÁGA
 2008. június 11 – augusztus 31.

6. Biennial of young art Zvon (Bell)

● DŮM U KAMENNÉHO ZVONU (STONE BELL HOUSE)WWW.GHMP.CZ
 PRÁGA
 2008. június 26 – szeptember 21.

Dánia**Art as idea**

● BRANDTS EXHIBITION COMPLEX
 http://uk.brandts.dk
 ODENSE
 2008. május 9 – augusztus 29.

MUSIC2C – The Music video as an art form

● AROS AARHUS KUNSTMUSEUM
 www.aros.dk
 ÅRHUS
 2008. június 7 – szeptember 7.

Nordic moods – Landscape photography of our time

● ARKEN MUSEUM OF MODERN ART
 www.arken.dk
 ISHØJ
 2008. május 30 – szeptember 14.

Museums in the 21st century – Concepts Projects Buildings

● LOUISIANA MUSEUM FOR MODERNE KUNST
 www.louisiana.dk
 HUMLEBÆK
 2008. június 18 – szeptember 14.

Finnország**Anton Corbijn**

Retrospective
 ● TAIDEMUSEO TENNISALATSI / HELSINGIN KAUPUNGIN TAIDEMUSEO
 www.taidemuseo.fi
 HELSINKI
 2008. május 21 – augusztus 31.

Fluid Street – alone, together

● KIASMA
 www.kiasma.fi
 HELSINKI
 2008. május 9 – szeptember 21.

Franciaország**Keith Haring**

● MUSÉE D'ART CONTEMPORAIN DE LYON
 www.moca-lyon.org
 LYON
 2008. február 22 – július 13.

Figuration narrative – Paris, 1960–1972

● GRAND PALAIS
 www.grandpalais.fr
 PÁRIZS
 2008. április 16 – július 13.

PANORAMA 9–10

● LE FRESNOY
 http://lefresnoy.net
 TOURCOING
 2008. június 7 – július 13.

Traces du Sacré

● CENTRE POMPIDOU
 www.centrepompidou.fr
 PÁRIZS
 2008. május 7 – augusztus 11.

Andro Wekua

Sunset – Horizon
 ● MAGASIN – CENTRE NATIONAL D'ART CONTEMPORAIN
 www.magasin-cnac.org
 GRENOBLE
 2008. május 25 – augusztus 21.

SUPERDOME

● PALAIS DE TOKYO
 www.palaisdetokyo.com
 PÁRIZS
 2008. május 29 – augusztus 24.

Peter Doig

● MUSÉE D'ART MODERNE DE LA VILLE DE PARIS
 www.mam.paris.fr
 PÁRIZS
 2008. május 30 – szeptember 7.

Bridget Riley

Rétrospective
 ● MUSÉE D'ART MODERNE DE LA VILLE DE PARIS
 www.mam.paris.fr
 PÁRIZS
 2008. június 12 – szeptember 14.

Annie Leibowitz

A Photographer's Life
William Klein
Dressage
 ● LA MAISON EUROPÉENNE DE LA PHOTOGRAPHIE
 www.mep-fr.org
 PÁRIZS
 2008. június 18 – szeptember 14.

Micro-narratives: tentation des petites réalités

United Artists of Italy
 ● MUSÉE D'ART MODERNE SAINT-ÉTIENNE MÉTROPOLE
 www.mam-st-etienne.fr
 SAINT-ÉTIENNE
 2008. május 7 – szeptember 21.

Gorge profonde de gargantua

● PONT DU GARD SITE
 www.pontdugard.fr
 VERS-PONT-DU-GARD
 2008. június 27 – szeptember 28.

Richard Avedon

Photographies 1946 – 2004
 ● JEU DE PAUME – SITE CONCORDE
 www.jeudepaume.org
 PÁRIZS
 2008. július 1 – szeptember 28.

Georges Roualt

● CENTRE POMPIDOU
 www.centrepompidou.fr
 PÁRIZS
 2008. június 12 – október 13.

Douglas Gordon

● COLLECTION LAMBERT
 www.collectionlambert.com
 AVIGNON
 2008. július 5 – október 15.

César by Jean Nouvel

● FONDATION CARTIER
 www.fondation.cartier.com
 PÁRIZS
 2008. július 9 – október 26.

Hollandia**Crosswire – in search of the synesthetic effect**

● NETHERLANDS MEDIA ART INSTITUTE
 www.montevideo.nl
 AMSZTERDAM
 2008. július 3 – július 26.

Roy Villevoe

Detours
 ● MUSEUM BOIJMANS VAN BEUNINGEN
 www.boijmans.nl
 ROTTERDAM
 2008. június 14 – augusztus 10.

Anette Kelm

Saadane Afif
 ● WITTE DE WITH
 www.wdw.nl
 ROTTERDAM
 2008. június 13 – augusztus 24.

Simon Hantaï

● BONNEFANTENMUSEUM
 www.bonnefanten.nl
 MAASTRICHT
 2008. április 18 – augusztus 31.

Hans Scholten

Urban Future #2
 ● HIUS MARSEILLE / FOUNDATION FOR PHOTOGRAPHY
 www.huismarseille.nl
 AMSZTERDAM
 2008. május 31 – augusztus 31.

Feyenoord's Glory Years So Blue, So Blue

Edges of the Mediterranean
 ● NEDERLANDS FOTOMUSEUM
 www.nederlandsfotomuseum.nl
 ROTTERDAM
 2008. június 21 – augusztus 31.

Domingo Milella

● FOAM_FOTOGRAFIEMUSEUM
 AMSZTERDAM
 www.foam.nl
 AMSZTERDAM
 2008. június 27 – augusztus 31.

David Altmejd

● DE PONT MUSEUM VOOR HEDENDAAGSE KUNST
 www.depont.nl
 TILBURG
 2008. június 28 – augusztus 31.

Ah Xian

● GEMEENTEMUSEUM DEN HAAG
 www.gemeentemuseum.nl
 HÁGA
 2008. április 26 – szeptember 7.

Marc Camille Chaimowicz

...In The Cherished Company of Others...
No More Reality. Step 3: SHARED FOLDER
 ● DE APPEL
 www.deappel.nl
 AMSZTERDAM
 2008. július 5 – szeptember 7.

Sandro Chia

● GEMEENTEMUSEUM DEN HAAG
 www.gemeentemuseum.nl
 HÁGA
 2008. május 24 – szeptember 8.

Be(com)ing Dutch

● VAN ABBEMUSEUM
 www.vanabbemuseum.nl
 EINDHOVEN
 2008. május 24 – szeptember 14.

Kors van Bennekom

Chemises
 ● FOAM_FOTOGRAFIEMUSEUM
 AMSTERDAM
 www.foam.nl
 AMSZTERDAM
 2008. július 11 – szeptember 14.

Empty Paradise

● FOTOMUSEUM DEN HAAG
 www.fotomuseumdenhaag.com
 HÁGA
 2008. június 28 – szeptember 21.

Deep Screen – Art in Digital Culture / Proposal for Municipal Art Acquisitions 2008

● STEDELIJK MUSEUM CS
 www.stedelijk.nl
 AMSZTERDAM
 2008. május 30 – szeptember 30.

The Vincent Award 2008

● STEDELIJK MUSEUM CS
 www.stedelijk.nl
 AMSZTERDAM
 2008. június 20 – szeptember 30.

Snap Judgments – New positions in Contemporary African Photography

● STEDELIJK MUSEUM CS
 www.stedelijk.nl
 AMSZTERDAM
 2008. június 27 – szeptember 30.

Malick Sidibé

Chemises
 ● FOAM_FOTOGRAFIEMUSEUM
 AMSTERDAM
 www.foam.nl
 AMSZTERDAM
 2008. június 13 – október 8.

Limited/Unlimited

One Hundred Years of Dutch Design
 ● MUSEUM BOIJMANS VAN BEUNINGEN
 www.boijmans.nl
 ROTTERDAM
 2008. június 14 – október 12.

Malick Sidibé

Chemises
 ● FOAM_FOTOGRAFIEMUSEUM
 AMSTERDAM
 www.foam.nl
 AMSZTERDAM
 2008. június 13 – október 15.

Writing on he Wall – Chinese New Realism nad Avant-garde int he eighties and nineties
 ● GRONINGER MUSEUM
 www.groningermuseum.nl
 GRONINGEN
 2008. március 22 – október 26.

Mondriaan
 ● GEMEENTEMUSEUM DEN HAAG
 www.gemeentemuseum.nl
 HÁGA
 2008. április 26 – október 26.

The Ideal Man
 ● GEMEENTEMUSEUM DEN HAAG
 www.gemeentemuseum.nl
 HÁGA
 2008. július 26 – október 26.

New World Order – Contemporary Installation Art and Photography from China
 ● GRONINGER MUSEUM
 www.groningermuseum.nl
 GRONINGEN
 2008. április 27 – november 9.

Ai Weiwei
 ● GRONINGER MUSEUM
 www.groningermuseum.nl
 GRONINGEN
 2008. március 2 – november 23.

Írország

Ulla von Brandenburg
Whose beginning is not, nor end cannot be
 ● IRISH MUSEUM OF MODERN ART
 www.modernart.ie
 DUBLIN
 2008. május 28 – október 12.

Lengyelország

Sharon Hayes
In the near future – Warsaw, 2008
 ● MUZEUM SZTUKI NOWOCZESNEJ
 http://artmuseum.pl
 VARSÓ
 2008. június 3 – július 31.

Luc Tuymans
Come and See
 ● ZACHETA NARODOWA GALERIA SZTUKI
 www.zacheta.art.pl.
 VARSÓ
 2008. május 31 – augusztus 17.

Manfred Mohr & Gabriel Orozco
ART STATIONS PREVIEW – IT FROM BIT
 ● STARY BROWAR GALLERY
 www.grazynakulczyk.com
 http://kulczykfoundation.pl
 POZNAŃ
 2008. május 31 – szeptember 30.

The Way Things Are... – Works from the Thyssen-Bornemisza Art Contemporary Collection
 ● CENTRUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ "ZNAKI CZASU"
 www.csw.torun.p
 TORUŃ
 2008. június 14 – október 31.

Litvánia
ars viva 07/08 – Sound
 ● THE CONTEMPORARY ART CENTRE
 www.cac.lt
 VILNIUS
 2008. június 6 – augusztus 17.

Nagy-Britannia
Jake & Dinos Chapman
 ● WHITE CUBE (MASON'S YARD)
 www.whitecube.com
 LONDON
 2008. május 30 – július 12.

China Design Now
 ● V&A
 www.vam.ac.uk
 LONDON
 2008. március 15 – július 13.

John Duncan
Bonfires
 ● BELFAST EXPOSED
 www.belfastexposed.org
 BELFAST
 2008. június 13 – július 18.

The Object Quality of the Problem
 ● HENRY MOORE INSTITUTE
 www.henry-moore-fdn.co.uk
 LEEDS
 2008. június 8 – július 27.

Gail Pickering
 ● GASWORKS
 www.gasworks.org.uk
 London
 2008. június 12 – július 27.

Janelle Lynch
River
 ● PHOTOFUSION
 www.photofusion.org
 LONDON
 2008. június 27 – július 28.

Mona Hatoum
Present Tense
 ● PARASOL UNIT
 www.parasol-unit.org
 LONDON
 2008. június 13 – augusztus 8.

Mitra Tabrizian
This is that Place
 ● TATE BRITAIN
 www.tate.org.uk
 LONDON
 2008. június 4 – augusztus 10.

Double Agent
 ● BALTIC CENTRE FOR CONTEMPORARY ART
 www.balticmill.com
 GATESHEAD
 2008. május 21 – augusztus 17.

H-Box
 ● TATE MODERN
 www.tate.org.uk
 LONDON
 2008. július 3 – augusztus 17.

Richard Rogers + Architects
From the House to the City
 ● DESIGN MUSEUM
 www.designmuseum.org
 LONDON
 2008. április 24 – augusztus 25.

Street Art
 ● TATE MODERN
 www.tate.org.uk
 LONDON
 2008. május 23 – augusztus 25.

FUTURE – psycho buildings: artists and architecture
 ● HAYWARD GALLERY
 www.hayward.org.uk
 LONDON
 2008. május 28 – augusztus 25.

Ernesto Caivano
 ● WHITE CUBE (HOXTON SQUARE)
 www.whitecube.com
 LONDON
 2008. július 4 – augusztus 30.

Street & Studio: An Urban History of Photography
Street Art
 ● TATE MODERN
 www.tate.org.uk
 LONDON
 2008. május 22 – augusztus 31.

Gary Hume
Doorpaintings
 ● MODERN ART OXFORD
 www.modernartoxford.org.uk
 OXFORD
 2008. június 11 – augusztus 31.

A Recent History of Writing and Drawing
 ● ICA
 www.ica.org.uk
 LONDON
 2008. július 9 – augusztus 31.

Sarah Morris
Lesser Panda
 ● WHITE CUBE (MASON'S YARD)
 www.whitecube.com
 LONDON
 2008. július 18 – szeptember 6.

Nahnou-Together Now
 ● TATE BRITAIN
 www.tate.org.uk
 LONDON
 2008. június 6 – szeptember 7.

Richard Prince
Continuation
 ● SERPENTINE GALLERY
 www.serpentinegallery.org
 LONDON
 2008. június 26 – szeptember 7.

Mariko Mori
 ● BALTIC CENTRE FOR CONTEMPORARY ART
 www.balticmill.com
 GATESHEAD
 2008. május 21 – szeptember 14.

BP Portait Award 2008
 ● NATIONAL PORTRAIT GALLERY
 www.npg.org.uk
 LONDON
 2008. június 12 – szeptember 14.

Cy Twombly
Cycles and Seasons
 ● TATE MODERN
 www.tate.org.uk
 LONDON
 2008. június 19 – szeptember 14.

Chantal Ackerman
Anya Gallaccio
 ● CAMDEN ARTS CENTRE
 www.camdenartscentre.org
 LONDON
 2008. július 11 – szeptember 14.

Adam Chodzko
 ● TATE ST IVES
 www.tate.org.uk
 ST IVES
 2008. május 24 – szeptember 21.

The House of Viktor & Rolf
 ● BARBICAN CENTRE
 www.barbican.org.uk
 LONDON
 2008. június 18 – szeptember 21.

Huang Yong Ping
Frolic
 ● BARBICAN CENTRE
 www.barbican.org.uk
 LONDON
 2008. június 25 – szeptember 21.

Ferit Kuyas
City of Ambition
 ● PHOTOFUSION
 www.photofusion.org
 LONDON
 2008. augusztus 1 – szeptember 27.

Sign and Texture
 ● TATE BRITAIN
 www.tate.org.uk
 LONDON
 2008. május 5 – október 9.

Németország
Klaus Mettig
DON'T BE LEFT BEHIND – Photographic Work and Projection 1978–2008
 ● NGBK (NEUE GESELLSCHAFT FÜR BILDENDE KUNST)
 http://ngbk.de
 BERLIN
 2008. május 31 – július 13.

good prospects – young german photographers 2007/2008
 ● MARTIN-GROPIUS-BAU
 www.gropiusbau.de
 BERLIN
 2008. május 14 – július 14.

Water: Misery and Delight
 ● IFA-GALERIE
 www.ifa.de
 BERLIN
 2008. május 16 – július 20.

Pepa Hristova / Carolin Ellwanger
Talents 11. Foreigners in Their Own Land
 ● C/O BERLIN
 www.co-berlin.com
 BERLIN
 2008. május 24 – július 22.

Yevgeny Khaldei
The Decisive Moment – A Retrospective
 ● MARTIN-GROPIUS-BAU
 www.gropiusbau.de
 BERLIN
 2008. május 9 – július 28.

Anna & Bernhard Blume
Pure Reason
 ● HAMBURGER BANHOF
 www.hamburgerbahnhof.de
 LONDON
 2008. április 4 – augusztus 10.

BECOMING VISIBLE
 ● HAMBURGER BANHOF
 www.hamburgerbahnhof.de
 BERLIN
 2008. március 21 – augusztus 10.

parrworld
 ● HAUS DER KUNST
 www.hausderkunst.de
 MÜNCHEN
 2008. május 8 – augusztus 17.

Eija-Liisa Ahtila
 ● K21 KUNSTSAMMLUNG NORDRHEIN-WESTFALEN,
 www.kunstsammlung.de
 DÜSSELDORF
 2008. május 17 – augusztus 17.

URBANreVIEWS – greening – landscape design in and from Beijing
 ● IFA-GALERIE
 www.ifa.de
 STUTTGART
 2008. június 6 – augusztus 17.

Alexander Rodchenko
Man Ray
Unconcerned But Not Indifferent
 ● MARTIN-GROPIUS-BAU
 www.gropiusbau.de
 BERLIN
 2008. június 13 – augusztus 18.

Wolfgang Tillmans
LIGHTER – New works
 ● HAMBURGER BANHOF
 www.hamburgerbahnhof.de
 BERLIN
 2008. március 21 – augusztus 24.

Mark Rothko
The Retrospektive
 ● HAMBURGER KUNSTHALLE
 www.hamburger-kunsthalle.de
 HAMBURG
 2008. május 16 – augusztus 24.

Michael Heizer
 ● EL SOURDOG HEX
 www.elsourdoghex.org
 BERLIN
 2008. július 7 – augusztus 30.

Peter Fischli & David Weiss
Questions & Flowers – A Retrospective
 ● DEICHTORHALLEN HAMBURG
 www.deichtorhallen.de
 HAMBURG
 2008. április 18 – augusztus 31.

Matti Braun
Özurfa
 ● MUSEUM LUDWIG
 www.museenkoeln.de/museum-ludwig
 KÖLN
 2008. április 18 – augusztus 31.

Georg Baselitz
Who Knows Anna Selbdrirt?
 ● KUNSTMUSEUM BONN
 http://kunstmuseum.bonn.de
 BONN
 2008. április 20 – augusztus 31.

'the trial of strength' – 200 years art academy of fine arts, munich
 ● HAUS DER KUNST
 www.hausderkunst.de
 MÜNCHEN
 2008. május 30 – augusztus 31.

Zeichnung als Prozess – Aktuelle Positionen der Grafik
 ● MUSEUM FOLKWANG
 www.museum-folkwang.de
 ESSEN
 2008. június 26 – augusztus 31.

The Great Transformation – Art and Tactical Magic
 ● FRANKFURTER KUNSTVEREIN
 www.fkv.de
 FRANKFURT
 2008. június 7 – szeptember 7.

Ricarda Roggan
Still Life
Albrecht Schäfer
Winds and Windings
Richard Serra
Thinking on Your Feet
 ● KW INSTITUTE FOR CONTEMPORARY ART
 www.kw-berlin.de
 BERLIN
 2008. július 5 – szeptember 7.

Robert Rauschenberg
travelling '70-'76
 ● HAUS DER KUNST
 www.hausderkunst.de
 MÜNCHEN
 2008. május 8 – szeptember 14.

Total Enlightenment – Moscow Conceptual Art 1960–90
 ● SCHIRN KUNSTHALLE
 www.schirn-kunsthalle.de
 FRANKFURT
 2008. június 21 – szeptember 14.

Vertrautes Terrain – Contemporary Art in / about Germany
 ● ZKM / MUSEUM FÜR NEUE KUNST
 www.zkm.de
 KARLSRUHE
 2008. május 22 – szeptember 21.

FREEWAY BALCONIES – Contemporary American Art
 ● DEUTSCHE GUGGENHEIM
 www.guggenheim.org
 BERLIN
 2008. június 5 – szeptember 21.

Private/Corporate V.
 ● DAIMLERCHRYSLER CONTEMPORARY
 www.sammlung.daimlerchrysler.com
 BERLIN
 2008. június 20 – szeptember 21.

Bojan Sarcevic
Only after dark
 ● KUNSTVEREIN IN HAMBURG
 www.kunstverein.de
 HAMBURG
 2008. július 5 – szeptember 21.

Hiroshi Sugimoto
 ● RETROSPEKTIVE Neue Nationalgalerie
 www.smb.spk-berlin.de
 BERLIN
 2008. július 4 – október 5.

Leonard Freed
Worldview
Judith Joy Ross
Living With War
Talents 11. Foreigners in Their Own Land
 ● C/O BERLIN
 www.co-berlin.com
 BERLIN
 2008. július 19 – október 5.

Von Grillen und Ameisen
 ● STAATSGALERIE
 www.staatsgalerie.de
 STUTTGART
 2008. július 19 – október 19.

Sculptures by Painters
 ● MUSEUM FRIEDER BURDA
 www.sammlung-frieder-burda.de
 BADEN-BADEN
 2008. július 5 – október 26.

Pigozzi and the Papparazzi – with Salomon, Weegee, Gallela, Angeli, Secchiaroli, Quinn and Newlin
 ● MUSEUM FÜR FOTOGRAFIE
 www.smb.museum
 BERLIN
 2008. június 20 – november 16.

Olaszország
1978. Il Treno di John Cage
 ● MAMBO
 www.mambo-bologna.org
 BOLOGNA
 2008. május 31 – július 20.

Kristof Kintera, Ilona Németh
 ● V.M.21 ARTE CONTEMPORANEA
 www.vm21contemporanea.com
 RÓMA
 2008. június 29 – szeptember 27.

GOD & GOODS – Spirituality and Mass Confusion
 ● VILLA MANIN
 www.villamanincontemporanea.it
 CODROIPO
 2008. április 20 – szeptember 28.

YOUPrison
 ● FONDAZIONE SANDRETTO RE
 REBAUDENGO
 www.fondsr.org
 MODENA
 2008. június 12 – október 12.

COMING OF AGE. American Art, 1850s to 1950s
 ● PEGGY GUGGENHEIM COLLECTION
 www.guggenheim-venice.it
 VELENCE
 2008. június 28 – október 12.

Portugália
David Goldblatt
Intersections intersected
 ● MUSEU SERRALVES
 www.serralves.pt
 PORTO
 2008. július 26 – október 12.

SIMON STARLING

Three Birds, Seven Stories, Interpolations and Bifurcations

Három madár, hét történet, betoldások és elágazások



Csiszolatlan belga fekete márványtömb, Catella Marmi, Moncalieri, Olaszország (negatív)

2008

platinotípiá, palládiumkópia, 40,5×50,8 cm
kerettel: 93,5×106,9 cm

A roppant tömör és tiszta belga fekete márványt már a római időkben is bányászták az akkori Vallónia területén. A mintegy 360 millió évvel ezelőtt létrejött anyagot föld alatti bányákban termelték ki, és gyakran használták az 1588-ban alapított firenzei Medici-műhelyekben, sőt itáliai kézművesek közvetítésével a – Sáhdsahán császár által felesége, Mumtáz Mahal emlékére emelt – indiai Tádzs Mahal intarziadiszejében is megjelenik. Észak-Európában gyakran készítettek a belga feketéből (Noir Belge) lépcsőket, padlókat, kandallókat, sokszor carrarai fehér márvánnyal együtt. Az 1920-as, '30-as években Constantin Brancusi *Madár a térben* című művének számos variációját készítette el a ritka anyagból, melynek tisztasága, hivatkozhatatlansága jól illt a szobrok szinte gépi finomságú kidolgozottságához. A belga fekete márványt ma már nem termelik ki kereskedelmi céllal.